

รูปแบบการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
จังหวัดสุพรรณบุรี*

THE POLITICAL SOCIALIZATION MODEL OF STUDENTS IN SECONDARY
SCHOOLS OF SUPHANBURI PROVINCE

ปนัดดา รักษาแก้ว, อนัญภูมิ โขเวชเม

Panadda Raksakaeo, Anubhumi Sowkasem

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkomrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: panadda@uci.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อรูปแบบการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี และ 3) เพื่อนำเสนอรูปแบบการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1. โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง โดยให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านประชาธิปไตย ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการนำเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2560 เสริมเข้าไปในหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ถ่ายทอดและเผยแพร่ให้เหมาะสมแก่นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อรูปแบบการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และองค์กรศาสนา และ 3. รูปแบบการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นรูปแบบที่ตัวแทนการเมือง คือ ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และองค์กรศาสนา มีความสำคัญและต้องอาศัยกันและกัน โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมเป็นการฝึกให้มีทักษะชีวิตโดยการประยุกต์หลักไตรสิกขา

คำสำคัญ: รูปแบบ; การกล่อมเกลาทางการเมือง; จังหวัดสุพรรณบุรี

Abstract

The research study consisted of 3 main objectives: 1. To study learning conditions and political socialization model of students in Secondary Schools of Suphanburi Province; 2. To study the factors that promoted learning model of political socialization model of students in Secondary Schools of Suphanburi Province; and 3. To present the political socialization model of students in Secondary Schools of Suphanburi Province, conducted by Mixed Methods: Quantitative Research and Qualitative Research.

Findings were as follows: 1. The schools had paid great attention on political socialization by promoting democracy support according to the Ministry of Education's important policy to add content in the 2017 Constitution to be added in the curriculum and teaching and learning activities at all levels and transmit as well as disseminate to the target groups of students. 2. The factors that promoted learning on the political socialization model of students in Secondary Schools of Suphanburi Province consisted of: family, educational institution, peer groups, career groups, Mass media, and religious Institutions; and 3. The political socialization model of students in Secondary Schools of Suphanburi Province was that the political agents : peer groups, career group, Mass media, and religious institutions became very important agents and rely on each other by providing school students to participate in every activity, being trained for living skills by applying the Ti-sikkha (threefold training).

Keywords: Model; Political Socialization; Suphanburi Province

บทนำ

ประเทศไทยเริ่มมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยเมื่อปี พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา แต่การปกครองประชาธิปไตยยังไม่หยั่งลงรากลึก และมีการปฏิวัติหลายครั้งในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งเป็นปัญหาที่นักวิจัยจะต้องวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริง ว่าทำไมการปกครองระบอบประชาธิปไตยยังไม่เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ทั้งๆ ที่ประเทศไทยมีพลเมืองที่มีการศึกษาดีประเทศหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด เนื่องจากการปกครองโดยถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย สังคมใดมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูงหรือต่ำพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถ้าระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง ย่อมมีระดับความเป็นประชาธิปไตยสูง ในทางตรงกันข้าม สังคมใดถ้าประชาชนมีระดับการมี

ส่วนร่วมทางการเมืองต่ำ ระดับความเป็นประชาธิปไตยย่อมมีระดับต่ำ เป็นต้น รัฐธรรมนูญฉบับต่างๆ ของไทยในอดีตที่ผ่านมาเปิดโอกาสให้ทุกคน ที่มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตน แต่ในความเป็นจริงแล้วจะเห็นว่าผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี ที่อยู่ในวัยกำลังศึกษา ได้แสดงออกถึงความเคลื่อนไหวทางการเมืองก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับชาติหลายครั้ง เป็นต้นว่า การเดินขบวนเรียกร้องสิทธิเสรีภาพต่างๆ มากมาย เช่น การเดินขบวนของกลุ่มพลังนิสิต นักศึกษาและประชาชนในเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เหตุการณ์นองเลือดเมื่อ 6 ตุลาคม 2519 และครั้งล่าสุดเมื่อ พฤษภาทมิฬ 2535 ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้นล้วนแล้วแต่เป็นเยาวชนและนิสิต นักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะมี อายุไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ กระทั่งต่อมาได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากเดิม คือ อายุ 20 ปี มาเป็น 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป (มยุรี ธนอมสุข, 2554)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่ได้ประเทศไทยได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการยกร่างรัฐธรรมนูญมากขึ้น โดยมีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนทั้งปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และมีการกระจายอำนาจเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริหารสาธารณะได้รวดเร็ว

ดังนั้น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2540) สภาผู้แทนราษฎรได้กำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งบัญญัติไว้ในหมวด 5 มาตรา 75-87 ใช้ชื่อว่าแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 75 – 87 แต่มีเนื้อหาครอบคลุมทุกด้านอย่างชัดเจนมากขึ้นเป็นจำนวน 9 ด้าน ดังนี้ 1) แนวนโยบายด้านความมั่นคงของรัฐ 2) แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน 3) แนวนโยบาย ด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม 4) แนวนโยบายด้านกฎหมายและการยุติธรรม 5) แนวนโยบายด้านการต่างประเทศ 6) แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ 7) แนวนโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 8) แนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีทางปัญญาและพลังงานและ 9) แนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในระบบประชาธิปไตยคำนึงถึงคุณลักษณะพลเมือง (ทิพย์พาพร ตันติสุนทร, 2554) ซึ่งอธิบายว่าคุณลักษณะของพลเมืองในระบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย 1) การเป็นผู้ที่มีความรู้ และมีความสามารถในการมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลกเข่นเป็นสมาชิกของสังคม 2) ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมและสังคมเป็นหลัก 3) มีความรักในเสรีภาพและมีความรับผิดชอบ 4) เคารพความเสมอภาคและความยุติธรรม 5) มีความสามารถที่จะ คิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผล 6) มีความเข้าใจเรื่องหลักสิทธิมนุษยชนและยอมรับความแตกต่างในความ เป็นพหุสังคม 7) เคารพกฎหมาย และยึดหลักนิติรัฐ 8) มีความรู้ ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลง

ทางสังคม ทางการเมือง และการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชุมชน ท้องถิ่น ระดับชาติ และนานาชาติ และ 9) ยึดมั่นในหลักสันติวิธี ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะมั่นคง และคงอยู่ในสังคมไทย สถาบันต่างๆ เช่น ครอบครัว สถาบันการศึกษา จะต้องส่งเสริมสนับสนุนการอบรมกล่อมเกลากลายทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย (ฉลอมโชค ประดิษฐ์สาร, 2559) ด้วยการสร้างทัศนคติทางการเมือง ความโน้มเอียงทางการเมือง การปลูกฝังการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้กับนักเรียนเพื่อเป็นพื้นฐานเบื้องต้น การศึกษาหน้าที่พลเมือง การพัฒนาศักยภาพของพลเมือง (Castro & Knowles, 2015) บทบาทการศึกษาในการพัฒนาความรู้ ทักษะทางการเมืองทักษะ และทัศนคติ หากการเรียนรู้ทางการเมืองมีไม่เพียงพอและตัวแทนการอบรมกล่อมเกลากลายทางการเมืองไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งตัวแทนเหล่านั้นจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และส่งผลให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยล้มลุกคลุกคลานได้ ในปัจจุบันการอบรมกล่อมเกลากลายทางการเมืองอาจเปลี่ยนแปลงไปจากในอดีต ซึ่งมีสถาบันหลักๆ เป็นผู้อบรมแต่ปัจจุบันนี้เป็นสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งรูปแบบการอบรมอาจเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบใหม่ ดังนั้น การวิจัยที่จะดำเนินการวิจัยได้เลือกเอาปัญหาหนึ่งในหลายปัญหาใหญ่ ของการปกครอง ประชาธิปไตย คือ ปัญหาการกล่อมเกลากลายทางการเมือง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญกลไกหนึ่งที่จะสร้างความมั่นคงให้กับการปกครอง และการวิจัยครั้งนี้เน้นในระดับจุลภาค หรือระดับบุคคล จึงเลือกวิจัยในสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกล่อมเกลากลายทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อรูปแบบการอบรมกล่อมเกลากลายทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการอบรมกล่อมเกลากลายทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนเป็นลำดับต่อไป

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 33,823 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 32 แห่งของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรที่ใช้สำหรับแจกแบบ

ถาม และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นประชากรที่ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่วิธีการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาโดยการสุ่มแบบง่าย (Simple Sampling) ได้ 5 แห่ง มีจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 9,981 คนและขั้นตอนที่สองทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Sampling) เพื่อกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน ด้วยวิธีการหาได้จากสูตร Taro Yamane (1973)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์ (Interview) และแบบสังเกตการณ์ (Observation) ตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้จำแนกไว้

2) ติดต่อขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขออนุญาตและขอความร่วมมือถึงผู้บริหาร หรือหัวหน้าหน่วยงานกลุ่มเป้าหมาย และเวียนหนังสือขออนุญาต ผู้บริหาร หัวหน้าหน่วยงานต่างๆ ที่จะเข้าเก็บข้อมูล

3) นำส่งหนังสือขออนุญาต และขอความร่วมมือถึงผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยงานที่เป็นกลุ่มเป้าหมายโดยกำหนดวันที่จะไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง

4) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลทำการลงรหัส (Coding) และนำมาประมวลผลบรรยายเชิงพรรณนา สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percent) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

1. สภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

1.1 สภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดทองประดิษฐ์ พบว่า การอบรมกล่อมเกลາทางการเมือง มีความสำคัญต่อการวางรากฐานทางการเมืองการปกครองให้แก่เยาวชนของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนเราต้องใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี ดังนั้น การให้ความสำคัญต่อการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองในสถานศึกษา ในปัจจุบันรัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการ

ได้กำหนดเป็นนโยบายสำคัญที่ให้มีการนำเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2560 เลือกลงเรียนเข้าไปในหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกระดับชั้น โดยมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถ่ายทอดและเผยแพร่ให้เหมาะสมแก่กลุ่มเป้าหมายต่อไป

1.2 สภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนสงวนหญิง พบว่า การอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองของนักเรียนเป็นกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งของระบบการเมือง ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการต่างๆ ไป ด้านกายภาพ จิตภาพ และสังคม การเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่นเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่ผู้ใหญ่ วัยรุ่นมีความต้องการอิสระจากครอบครัว สัมพันธภาพกับครอบครัวน้อยลงแต่กลับไปมีสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น

1.3 สภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนบางลิ่ววิทยา พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนให้ความสนใจเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการถ่ายทอดการเรียนรู้ทางการเมืองการปกครองไปสู่เยาวชนของชาติ เพราะกระบวนการศึกษาในระบบสามารถเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งสามารถกระทำได้ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาต่อเนื่องไปสู่ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับอุดมศึกษา

1.4 สภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย พบว่า ในฐานะที่เป็นต้นแบบ ของการเรียนรู้ด้านประชาธิปไตยของจังหวัดสุพรรณบุรี การอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมือง มีความสำคัญต่อการวางรากฐานทางการเมืองการปกครองให้แก่เยาวชนของประเทศเป็นอย่างมาก การให้ความสำคัญต่อการอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองในสถาบันการศึกษานั้น ทำให้นักเรียนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สาระทางการเมืองได้ ตามขั้นตอนของช่วงอายุระดับต่างๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับลำดับพัฒนาการจากวัยเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ด้านการเมือง โดยการให้การศึกษาและการให้ประสบการณ์แก่เด็กในประเทศ ซึ่งถือเป็นช่องทางหรือวิธีการสร้างค่านิยมความเป็นพลเมืองที่เหมาะสม

1.5 สภาพการเรียนรู้และวิธีการอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนอุทุมพร พบว่า โรงเรียนอุทุมพรเป็นโรงเรียนที่ปรากฏชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับทั้งในด้านวิชาการ การอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยเป็นกระบวนการสร้างและการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง การอบรมกลุ่มเยาวชนทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งของระบบการเมือง ที่ได้รับจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันในแต่ละรุ่น วัยรุ่นมีความ

ต้องการอิสระจากครอบครัว สัมพันธภาพกับครอบครัวน้อยลงแต่กลับไม่มีสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ความสัมพันธ์แบบนี้หาไม่ได้ในครอบครัว เพราะในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันแบบเบี่ยงเบนลงสู่เบื้องล่าง

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อรูปแบบการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

พบว่า บุคคลที่อยู่ในสังคมทั้งหมดจะได้รับความโน้มน้าวจากตัวแทนทั้งหลาย ที่ให้การอบรมกล่อมเกลາทางการเมือง กล่าวคือ สถาบันและองค์การทั้งหลาย ซึ่งมีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมือง (Political Attitudes) ตัวแทนบางประเภท เช่น หลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมือง ที่ใช้สอนในโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรงและที่นำใคร่ครวญ ส่วนตัวแทนอื่นๆ เช่น กลุ่มที่ทำงานร่วมกัน ค่อนข้างที่จะให้ความโน้มน้าวการอบรมกล่อมเกลາทางการเมืองโดยอ้อม ตัวแทนที่ให้การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง มีดังนี้ คือ

2.1 ครอบครัว (Family) ครอบครัวเป็นสถาบันหรือแหล่งของการเรียนรู้และทางการเมืองที่สำคัญเป็น แหล่งวัฒนธรรมทางการเมืองอันสำคัญ ได้แก่ ทัศนคติ ความเชื่อ ตลอดจนค่านิยมที่เกี่ยวกับ การเมืองได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง การที่ครอบครัวได้รับการยอมรับว่าเป็นสถาบัน หรือ องค์กรที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมืองแก่เด็กก็เพราะว่าเมื่อเด็กเกิดมาแล้ว ส่วนใหญ่เด็กจะใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัว สำหรับวิธีการของครอบครัวในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับเด็กมีอยู่หลากหลายวิธี แต่ส่วนใหญ่มักจะเกิดขึ้นอย่างไม่มีแผนที่เป็นระบบ และส่วนใหญ่เป็นไปโดยไม่ตั้งใจ ครอบครัวเป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่ในการอบรม กล่อมเกลาทางการเมืองของสังคม เป็นโครงสร้างแรกที่บุคคลจะได้พบ อิทธิพลที่สำคัญของครอบครัว ดังนั้น ประสบการณ์ของเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัวจะส่งผลต่อความรู้สึกถึงความสามารถทางการเมือง (Political Competence) สร้างทักษะเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต ถ้าเด็กถูกอบรมสั่งสอนให้มีพฤติกรรมแบบยอมรับเชื่อฟังก็อาจทำให้เด็กนั้นมีพฤติกรรมทางการเมืองเป็นแบบนั้นในอนาคต

2.2 สถาบันการศึกษา (Educational Institution)

1) โรงเรียน กล่าวได้ว่าเป็นสถาบันหรือตัวแทนที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียน ทั้งนี้ เพราะในสังคมสมัยใหม่การเรียนรู้ทางการเมืองมักจะเกิดขึ้นในชั้น เรียนโดยผ่านหลักสูตรที่ต่างยอมรับกันว่า เป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญเครื่องมือหนึ่ง ในการให้การเรียนรู้ทางการเมืองกับนักเรียน โดยเฉพาะหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา และหลักสูตรหน้าที่พลเมือง (ปรีชา ธรรมวินทร, 2532) นอกจากจะเรียนรู้ในโรงเรียน โดยผ่านหลักสูตรแล้ว เด็กอาจจะเรียนรู้ทางการเมืองจากกิจกรรมที่เกี่ยวกับพิธีการในชั้นเรียนได้อีก เช่น การเคารพธงชาติ การร้องเพลงชาติ เป็นต้น ซึ่งลักษณะต่างๆ เหล่านี้มีส่วนปลูกฝังความรู้สึกรักชาติให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

2) สถาบันระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยกล่าวได้ว่าเป็นสถาบันหรือตัวแทนให้การเรียนรู้ทางการเมืองที่สำคัญของนิสิตนักศึกษา โดยทั่วไปมักจะเป็นแหล่งที่เปลี่ยนแปลงลักษณะที่นิ่งเฉยทางการเมือง การไม่แสดงออกทางการเมือง ความไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองให้มีความสนใจอยากแสดงออกทางการเมือง

2.3 กลุ่มเพื่อน (Peer Group) กลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มปฐมภูมิ ประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุ และฐานะทางสังคมทัดเทียมกัน โดยทั่วไปมีความสำคัญในการให้การเรียนรู้ทางสังคม และการปรับตัวของบุคคลในสังคม โดยเฉพาะในช่วงที่เด็กอยู่ในวัยรุ่น และวัยที่เป็นผู้ใหญ่

2.4 กลุ่มอาชีพ (Career group) กลุ่มอาชีพถือกันว่ามีความสำคัญในการให้การเรียนรู้ทางสังคม และทางการเมืองให้แก่บุคคล ในกรณีของการให้การเรียนรู้ทางสังคม การอยู่ร่วมกันควรให้ความเคารพต่อกันและให้ความช่วยเหลือกันและกัน ในบางกรณียังได้ช่วยสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ หรือมีทัศนคติทางการเมืองอีกด้วย เพราะในหลายกรณีการที่กลุ่มดังกล่าวจะได้มาซึ่งความต้องการหรือผลประโยชน์จะต้องมีการเคลื่อนไหวชุมนุมประท้วง

2.5 สื่อมวลชน (Mass Media) สื่อมวลชน หมายถึง สื่อหรือช่องทางของการสื่อสารมวลชนซึ่ง ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือ นิตยสาร โดยทั่วไปมีหน้าที่สำคัญดังนี้ คือหน้าที่เสนอข่าวสาร เสนอความเห็น บริการศึกษา และทำหน้าที่ทางด้านบันเทิง ซึ่งหน้าที่เหล่านี้ โดยเฉพาะหน้าที่เสนอข่าวและเสนอความเห็นมีผลต่อทัศนะ ความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล เพราะข่าวที่เสนอทุกวันส่วนหนึ่งเป็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเหตุการณ์ทางการเมืองที่สื่อมวลชนได้ถ่ายทอดจากรัฐบาลมาสู่ประชาชน

2.6 องค์กรศาสนา (Religious Institution) นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาอธิบายถึงหน้าที่หลักของศาสนากว้างๆ ไว้สองประการ คือ หน้าที่ต่อบุคคลและหน้าที่ต่อสังคม โดยหน้าที่ต่อบุคคล คือ ศาสนาสอนความต้องการส่วนตัวของบุคคลในด้านการอยากรู้ อยากเห็น การแสวงหาสิ่งที่เปี่ยมสาระในชีวิต และการแสดงออกทางอารมณ์ ส่วนหน้าที่ต่อสังคมมีหลายประการในส่วนของการขัดเกลาทางสังคม สถาบันศาสนาจะช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐาน และค่านิยมในสังคมและช่วยให้บุคคลมีอุดมคติในการดำรงชีวิต

3. รูปแบบการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

รูปแบบการกล่อมเกลาทางการเมืองแบบที่ควรจะเน้นให้ความสำคัญในการเรียนรู้และปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองเป็นรูปแบบที่ควรเน้นคือเรื่องสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมความเสมอภาคการไม่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมกระบวนการเรียนรู้สู่ประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม รูปแบบการกล่อมเกลาทางการเมืองแบบที่ควรจะเน้นให้ความสำคัญในการเรียนรู้และปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองควรเน้นรูปแบบในด้านประชาธิปไตยคือเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค ทั้งนี้เป็นรูปแบบที่เน้นให้เด็กคิดวิเคราะห์ให้เป็นและมีการเน้นภาคปฏิบัติ (นุชิต ศุภพินิจ, 2553) โดย

จัดให้มีการเลือกตั้งสภานักเรียนและตัวแทนแผนกต่างๆและมีการเชิญ กกต. จังหวัดมาเป็นกรรมการในการเลือกตั้ง

รูปแบบการกล่อมเกลາทางการเมืองแบบที่ควรจะเน้นให้ความสำคัญในการเรียนรู้ และปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองควรจะเน้นในด้านการเรียนรู้สื่อ สังคมออนไลน์ หลังจากได้เรียนรู้จากครอบครัวและโรงเรียน เนื่องจาก โลกยุคใหม่ ข้อมูลข่าวสารที่มีการใช้ไอทีหรือเทคโนโลยีค่อนข้างสูงมาก ความรู้ที่ใช้วิธีการแบบเดิมไม่เหมาะสมกับยุคสมัย ดังนั้น รูปแบบการอบรมจึงควรตระหนักถึงการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อการอบรมกล่อมเกลາทางการเมือง เช่น ปัจจุบันการทำคลิปสั้นเผยแพร่ใน YouTube การลงในโซเชียลมีเดีย ประเภท facebook LINE เป็นต้น น่าจะสามารถเข้าถึงนักเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพียงแค่ให้มีเนื้อหาสาระที่เหมาะสมและน่าสนใจเท่านั้น

ดังนั้น รูปแบบการกล่อมเกลາทางการเมืองแบบที่ควรจะเน้นให้ความสำคัญในการเรียนรู้ และปลูกฝังทัศนคติทางการเมือง ควรเป็นรูปแบบสอนข่าว สอนคน ค้นอดีต ปัจจุบัน สร้างสรรค์อนาคต นำข่าวการเมืองมาสอน อภิปรายข้อดีข้อเสีย ค้นคว้าเหตุการณ์ในอดีตว่าเหตุอะไรแก้ไขอย่างไร และจบลงอย่างไร ประชาชนได้อะไร เสียอะไร ทำอย่างไรจึงจะเป็นทางออกที่ดีสังคมการเมืองที่ดีควรเป็นอย่างไร โดยให้เยาวชนร่วมรณรงค์แนวทางที่ดีอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการกล่อมเกลາทางการเมืองแบบที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน

รูปแบบการกล่อมเกลາทางการเมืองแบบใดที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบัน ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าควรใช้ระบบไอทีเข้ามาช่วยอบรมกล่อมเกลາทางการเมือง ของนักเรียนตลอดจนปรับปรุงเนื้อหาสาระของหลักสูตร ในรายวิชาหน้าที่พลเมืองสำหรับนักเรียน ให้มีความทันสมัย อีกทั้งควรส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมทางการเมือง โดยผู้ใหญ่เป็นพี่เลี้ยงให้ความใกล้ชิดกันหรือบังคับให้นักเรียนทำความเข้าใจ ทำตามแนวคิดของครูอาจารย์เท่านั้น ซึ่งนักเรียนควรสร้างสรรค์กิจกรรมเอง เนื่องจาก ทุกตัวแทนการเมือง (agent) คือ สถาบันครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อนศาสนา และการสื่อสารมวลชน ได้มีความสำคัญทั้งหมด และต้องอาศัยกันและกัน และต้องให้เด็กมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรม มีการกระตุ้นให้เด็กได้กลายเป็นผู้ที่มีทักษะในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ สำหรับรูปแบบการกล่อมเกลາทางการเมืองแบบที่เหมาะสมที่สุดในปัจจุบันคือเรื่อง สิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรม ความเสมอภาค การไม่มีความเหลื่อมล้ำในสังคม เยาวชนในปัจจุบันสนใจการเมืองตามกระแสสังคมยุคไอที โดยเฉพาะเด็กนักเรียนมัธยม จะเชื่อเพื่อนเชื่อคนที่มิวัยใกล้เคียงกัน และเลียนแบบกัน โดยดูจากสื่อ เทคโนโลยี ดังนั้นเราต้องคอยเฝ้าดูพฤติกรรมซึ่งข้อดีข้อเสีย และเหตุผลให้เยาวชน ให้รู้จักการคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้

การกล่อมเกลາทางการเมืองโดยการประยุกต์หลักไตรสิกขา

หลักไตรสิกขามื่อนำมาประยุกต์ใช้ และนำมาบูรณาการ ให้เข้ากับเรื่องการกล่อมเกลາทางการเมือง จะทำให้นักเรียนมีหลักเหตุผล รู้จักวิเคราะห์ แยกแยะ ในประเด็นทางการเมืองได้

ดีและเหมาะสม นอกจากนี้ การกล่อมเกลາทางการเมืองโดยการประยุกต์หลักไตรสิกขา เพราะหลักไตรสิกขาจะทำให้เยาวชนมีทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นธรรม และสติปัญญาในการพิจารณาด้วยหลักการ และเหตุผลในการแสดงออกทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองได้มากยิ่งขึ้น

หลักไตรสิกขาถูกนำมาใช้ในการกล่อมเกลาเยาวชน จะทำให้ระบบการปกครองของไทยมั่นคง สะอาด สงบ เพราะประชาชนมีวินัย มีจิตใจที่เยือกเย็น และรู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญา จัดตั้งมหาอุปาทานสังคมไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ซึ่งข้อนี้ผู้ใหญ่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี หลักไตรสิกขาเมื่อนำมาประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดความเป็นธรรม และใช้หลักมัชฌิมาปฏิบัติา จึงจะทำให้ระบบการปกครองเกิดเสถียรภาพ ปราศจากความขัดแย้งที่รุนแรง หลักธรรมทุกข้อสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมทางการเมืองอย่างได้ อย่างเช่นหลักไตรสิกขา การมุ่งอบรมสั่งสอนให้พุทธศาสนิกชนทำความดี ละเว้น ความชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ เมื่อนำมาใช้ก็จะส่งผลให้การเมืองมีระบบการปกครองที่มั่นคง สะอาด สงบ การมุ่งอบรม สั่งสอนให้พุทธศาสนิกชนทำความดี ละเว้น ความชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ เพราะประชาชนมีวินัย มีจิตใจที่เยือกเย็น และรู้จักแก้ปัญหาด้วยปัญญาจัดตั้งมหาอุปาทาน สังคมไม่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ซึ่งข้อนี้ผู้ใหญ่จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า หลักไตรสิกขา คือ ศีล ความมีระเบียบวินัย สมาธิ ความความตั้งตรงตั้งใจ และปัญญาความรู้จริง ทั้ง 3 ข้อนี้ ควรที่จะนำมาเป็นหลักที่ประยุกต์เพื่อการกล่อมเกลาทางการเมืองได้

ดังนั้น การกล่อมเกลาทางการเมืองในสมัยก่อน และบทบาทที่สำคัญของสถาบัน ถือได้ว่า ทั้งสถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา มีบทบาทที่สำคัญในการกล่อมเกลาทางการเมือง และต้องมีความขัดแย้งกันหรือเปล่า ในด้านการเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีความแตกต่างกัน และต้องดูความต่อเนื่องจากเด็กมาเป็นผู้ใหญ่ สถาบันที่ควรให้การกล่อมเกลาทางการเมืองในเชิงรุก ทั้งสถาบันครอบครัว และโรงเรียนต้องช่วย และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ในด้านการปลูกฝังทัศนคติทางการเมือง รูปแบบการกล่อมเกลาทางการเมืองแบบที่ควรจะเน้นให้ความสำคัญในการเรียนรู้ และปลูกฝังทัศนคติทางการเมือง ควรจะเน้นในด้านการเรียนรู้สื่อสังคมออนไลน์หลังจากได้เรียนรู้จากครอบครัวและโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

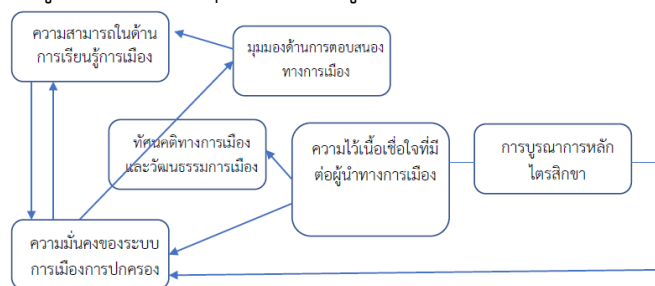
ในการกล่อมเกลาทางการเมือง สถาบันครอบครัวถือว่ามีความสำคัญสูงมาก เพราะผู้ปกครอง คือ พ่อแม่จะมีความใกล้ชิดผูกพันกับลูก ผู้เป็นนักเรียน และสถาบันการศึกษามีความสำคัญรองลงมาที่เป็นสถานที่บ่มเพาะความรู้ให้แก่นักเรียน ดังนั้น หากทั้ง 2 สถาบันข้างต้นได้ทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลาทางการเมืองที่ถูกต้อง ให้แก่นักเรียนตั้งแต่ต้นแล้วจะทำให้นักเรียนที่ได้ชื่อว่าเป็นไม้อ่อนดัดง่าย ได้มีความรู้มีทัศนคติที่ดีในทางการเมือง สอดคล้องกับการศึกษาของ Haber and Vusi MNCube (Haber & Vusi, 2015) ได้สรุปการอภิปรายไว้ว่า

โรงเรียนประชาธิปไตย ควรจะมีการสร้างข้อผูกมัดที่ชัดเจนกับค่านิยม เกี่ยวกับการศึกษา ประชาธิปไตย เช่น มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น อย่างสม่ำเสมอ และมีความเป็นอิสระ แต่จะต้องมีการปฏิบัติอย่างสุภาพ และการปฏิบัติภายในโรงเรียน ควรเกี่ยวข้องกับการแบ่งอำนาจ และการตัดสินใจระหว่างเจ้าหน้าที่ นักศึกษาและครอบครัว นอกจากนี้ วัฒนธรรมของโรงเรียน ประชาธิปไตย ควรจะแสดงด้วยการสร้างความสัมพันธ์ในเรื่องความไว้วางใจและความเคารพ ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงการทำโทษทางร่างกาย การทำลายข้อกีดขวาง เหล่านี้จะทำให้นักศึกษา ได้รับประสบการณ์ด้านบรรยากาศทางประชาธิปไตย เพื่อจะสร้างศักยภาพของนักศึกษาในการผูกพัน ด้านความเป็นพลเมือง

การกล่อมเกลາทางการเมือง โดยการประยุกต์หลักไตรสิกขา หลักไตรสิกขา คือ ศีล ความมีระเบียบวินัย สมาธิความตั้งใจตรงตั้งใจ และปัญญาความรู้จริง ซึ่ง 3 ข้อนี้ ควรที่จะนำมา เป็นหลักที่ประยุกต์เพื่อการกล่อมเกลาทางการเมืองได้ เพราะเมื่อนำเรื่องศีลมากล่าวถึงก็คือ ส่งเสริมให้นักเรียนคำนึงถึงกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมคือการเคารพ กติกาของสังคมส่วนสมาธิก็คือกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องตั้งอกตั้งใจทำการเมืองให้บรรลุผลคือ ความเจริญของประเทศชาติประชาชนเป็นที่ตั้งและท้ายสุดเรื่องของปัญญาก็คือการดำเนินการ ทางการเมืองต้องมียุติธรรมความรู้ที่มีข้อมูลรอบด้าน ใช้ปัญญาพินิจพิเคราะห์ มิใช่ใช้แต่อารมณ์เป็น เครื่องตัดสินใจทางการเมือง สอดคล้องกับการศึกษาของไพบูลย์ โพธิ์หว่งประสิทธิ์ (2553) ได้ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การกล่อมเกลาทางการเมืองโดยผ่านสถาบันทางศาสนา: ศึกษาเฉพาะกรณีคำ เทศนาของหลวงพ่อบุญญานันทิกุ” ผลการศึกษาโดยรวม พบว่าเนื้อหาคำเทศนาของหลวงพ่อบุญญานันทิกุ โดยส่วนใหญ่ คือการมุ่งอบรม สั่งสอนให้พุทธศาสนิกชนทำความดี ละเว้นความ ชั่ว และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ นอกจากนั้น ยังมีเนื้อหาอีกส่วนหนึ่งที่สอดแทรกประเด็น อันทำ หน้าที่ในการกล่อมเกลาทางการเมืองด้วย อาทิ เนื้อหาที่มุ่งอบรมสั่งสอนในเรื่องความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เนื้อหาที่มุ่งอบรมสั่งสอนให้ทำหน้าที่ของพลเมืองดีหรือ การทำงานรับใช้บ้านเมือง เป็นต้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการกล่อมเกลาทางการเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยสามารถสรุปองค์ความรู้จากการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพข้างบน สามารถสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

1. ทิศนคติทางการเมือง และวัฒนธรรมการเมือง จะเห็นได้ว่าสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษามีความสำคัญต่อทัศนคติทางการเมืองของนักเรียน ดังนั้นหากทั้ง ๒ สถาบันข้างต้นร่วมกันทำหน้าที่อบรมกล่อมเกลาก่อนทางการเมืองที่ถูกต้องให้แก่ นักเรียน จะทำให้นักเรียน ได้มีความรู้มีทัศนคติที่ดีในทางการเมือง

2. ความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา มีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยความสัมพันธ์ส่วนตัวจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำให้เกิดความไว้วางใจทางการเมืองเป็นอย่างมาก

3. ความสามารถในการเรียนรู้การเมือง สังคมปัจจุบัน ได้เรียนรู้และรับ ข้อมูลข่าวสารทางเทคโนโลยีเป็นอย่างมาก ดังนั้น รูปแบบการอบรมจึงควรตระหนักถึงการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อการอบรมกล่อมเกลาก่อนทางการเมือง เช่น การทำคลิปสั้นเผยแพร่ใน YouTube การลงโซเชียลมีเดีย ประเภท facebook LINE เป็นต้น

4. มุมมองด้านการตอบสนองทางการเมือง เมื่อมีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการตอบสนอง และมีความตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนมากขึ้น เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริม และพัฒนาประชาธิปไตยต่อไปในอนาคต ที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

5. การบูรณาการหลักไตรสิกขา ประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการกล่อมเกลาก่อนทางการเมือง ตามหลักของ ศีล จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนคำนึงถึงกิจกรรมทางการเมืองที่ต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม คือการเคารพกติกาของสังคม ส่วนสมาธิก็คือ กิจกรรมทางการเมืองที่ต้องตั้งอกตั้งใจทำการเมืองให้บรรลุผล และปัญญา คือการเรียนรู้ประชาธิปไตยทั้งทางโลก และทางธรรมเพื่อตอบสนองการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขตามหลักไตรสิกขา

6. ความมั่นคงของระบบการเมืองการปกครอง มีการอบรมกล่อมเกลาก่อนทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยให้มีความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เพื่อที่จะสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม ดำเนินชีวิตตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตยได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรมีนโยบายสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความสำคัญและประสานงานเพื่อการพัฒนา รูปแบบการกล่อมเกลากองเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ให้เป็นไปด้วยกันอย่างสมดุล

2. ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนและประชาชนทั่วไปเข้าใจกระบวนการการพัฒนา รูปแบบการกล่อมเกลากองเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์การพัฒนา รูปแบบการกล่อมเกลากองเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเป็นต้นแบบในภูมิภาคอื่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบการกล่อมเกลากองเมืองและการมีส่วนร่วม ทางเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างยั่งยืน

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนา รูปแบบการกล่อมเกลากองเมืองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในภูมิภาคอื่นๆ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของระบบการเมืองไทยสืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ดุชนิ สุทธปรียาศรี และ วรณา ปุณฺณโชติ. (2540). *กระบวนการปลูกฝังค่านิยมและวิถีชีวิต ประชาธิปไตยในสถาบันอุดมศึกษา* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ฉลองโชค ประดิษฐ์สาร. (2559). *นโยบาย หลักสูตรการศึกษา และการอบรมกล่อมเกลากองเมือง : ศึกษากรณีระดับมัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์พพร ดันติสุนทร. (2554). *การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง*. กรุงเทพฯ: บริษัท พี.เพรส จำกัด.
- นุชิต ศุภพินิจ. (2553). *ประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมของสถานักเรียน: กรณีศึกษาสถานักเรียน โรงเรียนกันทรารมณ อำเภอกันทรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ* (การค้นคว้าอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี.
- ปรีชา ธรรมวินทร. (2532). *การกล่อมเกลากองเมืองโดยผ่านหนังสือเรียน : วิเคราะห์หนังสือ เรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521* (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร มหาบัณฑิตสาขาวิชาการปกครอง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ไพบูลย์ โพธิ์หวังประสิทธิ์. (2553). การกล่อมเกลாத่างการเมืองโดยผ่านสถาบันทางศาสนา: ศึกษาเฉพาะกรณีคำเทศนาของหลวงพ่อดำปัญญานันทภิกขุ. ภูเก็ต: การประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ตครั้งที่ 3.
- มยุรี ธนอมสุข สุจิต. (2554). การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นิสิตภาควิชาพลศึกษาและกีฬา. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2540). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Castro A. J., & Knowles R. T. (2015), *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. USA: University of Central Florida.
- Haber & Vusi M. (2015). *International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences*. USA: University of Central Florida.
- Massialas, B. G., & Cox, B. (1966). *Inquiry in social studies*. New York: McGraw – Hill.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row Publications.